

ANAYASA HUKUKU DERSİ
(2010-2011 GÜZ DÖNEMİ YILSONU SINAVI)
DOĞRULAMA SORULARI

- 1- Çoğunlukçu demokrasi, azınlık haklarına yer verilen, muhalif fikirlerin de önemsendiği bir demokrasi anlayışıdır. **Y**
AÇIKLAMA: Yukarıdaki tarif, çoğulcu demokrasinin tarifidir. Çoğunlukçu demokrasi anlayışında ise, yönetimde tek söz sahibi çoğunluktur.
- 2- Militan demokrasi anlayışına göre, demokrasinin kendini korumaya ihtiyacı vardır. Bu sebeple demokrasiyi ortadan kaldırmayı hedefleyen düşünce ve örgütlenmelere izin verilemez. **D**
- 3- Yarıdoğrudan demokrasi araçlarından olan istişari referandumda, parlamento alacağı kararı sadece danışmak amacıyla halka sunmaktadır; halkın kararı parlamento açısından bağlayıcı özellik taşımaz. **D**
- 4- Genel oy ilkesi, ırk, renk, dil, din, mezhep, siyasi görüş, cinsiyet, zenginlik gibi ayırım yapılmaksızın herkesin oyunun aynı değerinde olması demektir. **Y**
AÇIKLAMA: Oy kullanma hakkına sahip herkesin oyunun aynı değerinde olmasına “eşit oy ilkesi” denir. Genel oy ilkesi yaş ve vatandaşlık gibi birkaç objektif ölçüt dışında oy kullanmayı kısıtlayıcı ölçüt getirmemek; böylelikle hiçbir ayırım yapmadan her vatandaşa oy hakkı tanınmasıdır.
- 5- Dar bölgeli bir seçimde nispi temsil sisteminin uygulanması zorunludur. **Y**
AÇIKLAMA: Dar bölgeli seçim, her seçim bölgesinden bir temsilcinin seçileceğini ifade eder. Seçilecek temsilci sayısının 1 olması, çoğunluk sistemini (en çok oyu alanın seçilmesi) zorunlu kılar.
- 6- Temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkeleri doğru orantılıdır. Temsilde adalet ne kadar sağlanırsa, devlet yönetimi o kadar istikrarlı olur. **Y**
AÇIKLAMA: Temsilde adalet ile yönetimde istikrar arasında ters orantı vardır. Temsilde ne kadar adalet sağlanırsa, azlıkta olan fikirlerin de parlamentoda temsili mümkün olur. Bu da güçlü hükümetlerin kurulmasını, yani yönetimde istikrarı engeller.
- 7- Anayasası olan her devlet aynı zamanda anayasal devlettir. **Y**

AÇIKLAMA: Anayasal devletin özellikleri, anayasanın üstün olması, temel hak ve özgürlüklerin korunması, kuvvetler ayrılığı ve hukuk devleti ilkelerinin hakim olmasıdır. Dolayısıyla, anayasaya sahip her devlet anayasal devlet olarak kabul edilemez.

8- Anayasacılıktan beklenen işlevlerin yerine gelebilmesi için devletin güvenceli ve normlar hiyerarşisinde üstün bir anayasaya sahip olması zorunludur. **D**

9- Anayasanın üstünlüğünün gerçek anlamda sağlanabilmesi için bu anayasanın yumuşak bir anayasa olması ve o devlette anayasa yargısının bulunmaması gerekir. **Y**

AÇIKLAMA: Anayasanın üstünlüğünün pratikte sağlanabilmesi için, anayasanın değiştirilmesi zor katı bir anayasa olması ve hukuk düzeninde anayasaya aykırı alt norm olmaması gerekir. Bu durumda, anayasanın üstünlüğünün sağlanması için anayasanın katı olması ve o devlette anayasa yargısının bulunması zorunludur.

10-Dünyada bazı devletler mutlak monarşik bir rejime sahip olmakla birlikte dünyanın en iyi anayasal devlet örneklerini gösterirler. **Y**

AÇIKLAMA: Anayasal devletin en önemli özelliklerinden biri kuvvetler ayrılığıdır. Oysa mutlak monarşi ile kuvvetler ayrılığı bağdaşmaz.

11-Sened-i İttifak Osmanlı tarihinde padişahın otoritesinin sınırlandırıldığı ilk hukuki belge olmakla birlikte otolimitasyon (siyasal iktidarın kendi kendini sınırlandırması) özelliği göstermez. **D**

12-Osmanlı tebasına çok önemli özgürlükler getiren ve kanunun üstünlüğü ilkesini getirerek, siyasal iktidarı sınırlandıran 1839 Tanzimat Fermanı şekli anlamda bir anayasa değildir, ancak maddi anlamda bir anayasa özelliği gösterir. **D**

13-1909 yılında Kanuni Esasi’de yapılan değişiklikler ile Osmanlı Devleti gerçek anlamda mutlak monarşik bir sisteme kavuşmuştur. **Y**

AÇIKLAMA: 1909 yılında Kanuni Esasi’de yapılan değişiklikler ile mutlak monarşik sistem son bulmuş ve gerçek anlamda meşruti (anayasal) monarşik bir sistem getirilmiştir.

14-1923 yılında Türkiye’de fiilen uygulanmakta olan iki anayasanın varlığından söz edilebilir. **D**

AÇIKLAMA: 1921 Anayasası, 1876 Kanuni Esasiyi yürürlükten kaldırmamıştır. Kanuni Esasi 1924 Anayasasının kabulüyle birlikte kaldırıldığına göre, 1923 yılında iki anayasanın birlikte uygulanmasından söz edilebilir.

15- 1921 Anayasasında temel hak ve özgürlükler “Türklerin Hukuku Ammesi” başlığı altında, dördüncü bölümde düzenlenmiştir. **Y**

AÇIKLAMA: 1921 Anayasası sadece 23 maddeden oluşan bir geçiş dönemi anayasasıdır. Bu sebeple anayasada temel haklar ve özgürlükler kısmına yer verilmemiştir.

16-Anayasa Mahkemesi’nin 1958 tarihinden itibaren bütün kararlarına www.anayasa.gov.tr internet adresinden ulaşmak mümkündür. **Y**

AÇIKLAMA: Anayasa Mahkemesi 1961 yılında kurulduğundan, 1958 tarihinden itibaren karar vermesi imkansızdır. Yukarıda verilen internet sitesinde 1961 yılından itibaren verilen bütün kararları bulmak mümkündür.

17-1924 Anayasasının getirdiği hükümet modeli saf parlamenter sistemden farklı olarak kimi meclis hükümeti sistemi özellikleri gösterdiğinden, bu sisteme “kuvvetler ayrılığı görevler birliği” dendiği de olur. **Y**

AÇIKLAMA: 1924 Anayasasının hükümet şekli, yukarıda açıklandığı gibi, kimi meclis hükümeti sisteminin özelliklerini gösteren bir parlamenter sistemdir. Ancak bunu Özbudun, Gözler ve diğer bazı yazarlar “kuvvetler birliği, görevler ayrılığı” şekline ifade etmektedir.

18-1977 yılında Türkiye’de parlamento iki meclislidir. **D**

AÇIKLAMA: 1961 Anayasasının uygulandığı dönemde TBMM, Halk Meclisi ve Senato olmak üzere iki meclisten oluşmaktaydı.

19-Anayasa yapımlarında anayasayı yapan kurucu iktidarın, siyasal hayat normale döndüğünde, geçici rejimdeki fiillerinden sorumlu tutulmamak amacıyla anayasaya geçici maddeler koymasına “yargı kısıntısı” denir. **Y**

AÇIKLAMA: Anayasa yapımlarında (özellikle hükümet darbesi sonunda) anayasayı yapan kurucu iktidarın, siyasal hayat normale döndüğünde, geçici rejimdeki fiillerinden sorumlu tutulmamak amacıyla anayasaya geçici maddeler koymasına “çıkış garantisi” denir.

20-1982 Anayasası, özgürlük-siyasal otorite dengesinde, özgürlükleri artırıcı bir düzen getirmiştir. **Y**

AÇIKLAMA: 1982 Anayasasını yapanlar özgürlük-siyasal otorite dengesinde, siyasal otoritenin güçlendirilmesinden yöne bir tercihte bulunmuştur.

21-1982 Anayasasında rasyonelleştirilmiş parlamentarizm örnekleri görmek mümkündür. **D**

22-1982 Anayasasının 174. maddesi, bu maddede sayılan İnkılap Kanunlarının değiştirilmesini yasaklamaktadır. **Y**

AÇIKLAMA: 1982 Anayasasının 174. Maddesi, bu maddede sayılan İnkılap Kanunlarının değiştirilmesini yasaklamamakta; bu kanunlara karşı anayasa yargısı yolunu kapamaktadır.

23-Laiklik bireylere inanmama, inanıyorsa inancından dolayı kınanmama hakkı ile sınırsız bir ibadet özgürlüğü getirir. Y

AÇIKLAMA: İbadet özgürlüğü, sınırsız bir özgürlük olmayıp, sınırlıdır ve sınırlandırılabilir.

24-Sosyal devletin amacı, piyasa düzeninde kendiliğinden sağlanamayan sosyal adaleti gerçekleştirmek maksadıyla, aşırı zenginleşmeyi önlemek ve herkese eşit yaşam düzeyi sunmaktır. Y

AÇIKLAMA: Sosyal devletin amacı, vatandaşların insan onuruna yaraşır asgari yaşam düzeyi sağlamak için gerekli tedbirleri almaktır. Sosyal devletin zenginleşmeyi önlemek ve herkese eşit yaşam düzeyi sunmak gibi bir amacı olamaz.

25-Hakimlerin bağımsızlığı, davalı-davacı her tarafa eşit mesafede olması; hakim güvencesi ise, hakimlerin kimseden emir ve talimat almamasını ifade eder. Y

AÇIKLAMA: Hâkimlerin davalı-davacı her tarafa eşit mesafede olması, hakimlerin tarafsızlığını; kimseden emir ve talimat almamaları ise hakim bağımsızlığını ifade eder. Hakim güvencesi ise, hakimlerin vicdanlarıyla karar verebilmelerini sağlamak amacıyla onlara sağlanan, sosyal, ekonomik haklar ile iş güvencesini anlatır.

26-Hitit Üniversitesi'nin yerleşkesinin yapılması amacıyla Celil Kırı köyünde özel kişilere ait arazinin kamu mülkiyetine geçirilmesi, devletleştirmeye örnektir. Y

AÇIKLAMA: Özel kişilere ait taşınmaz malların kamu mülkiyetine geçirilmesine kamulaştırma denir. (Anayasa, m. 46)

27-Çorum Belediyesi'nin gecekondulaşmayı engellemek amacıyla bazı binaları yıkması, yerleşme özgürlüğüne engel değildir. D (Anayasa, m. 23/2)

28-Anayasaya göre herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir. D (Anayasa, m. 60/1)

29-Bütün kanunlar Resmi Gazete'de yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler. Y

AÇIKLAMA: Kanunların yürürlüğe girmesinde üç farklı tarih söz konusu olabilir. 1- Kanunda öngörülen zaman; 2- Resmi Gazete'de yayımlandığı gün; 3- Kanunda yürürlük zamanı konusunda bir hüküm yoksa Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren 45 gün sonra.

30-Otomobil kullandığı sırada, karşıdan karşıya geçmekte olan iyi cins köpeğe çarparak ölmesine sebebiyet veren bir milletvekili yasama sorumsuzluğundan yararlandığı için yakalanamaz. **Y**

AÇIKLAMA: Yukarıda anlatılan olay sonucu milletvekilinin yakalanması söz konusu değildir. Ama bunun sebebi yasama sorumsuzluğu değil; yasama dokunulmazlığıdır.

31-Türkiye'nin başka bir devletle savaşa girebilmesi TBMM'nin çıkaracağı kanuna bağlıdır. Ancak istisnai olarak bu kanunun iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurulamaz. **Y**

AÇIKLAMA: Savaş kararı kanunla değil, parlamento kararı şeklinde alınır. (Anayasa, m. 92)

32-Yürütme fonksiyonu, asli ve genel bir fonksiyondur. Anayasaya aykırı olmadığı müddetçe yürütme organı her türlü düzenleyici işlem yapabilir. **Y**

AÇIKLAMA: Yürütme fonksiyonu asli değil, türev (*secundum legem*); genel değil, kanuna bağlı (*intra legem*) bir fonksiyondur. Yukarıda sözü edilen yasama fonksiyonudur.

33-Türkiye'de 12. Cumhurbaşkanının seçimi halk tarafından, iki dereceli bir seçimle yapılacaktır. **Y**

AÇIKLAMA: 12. Cumhurbaşkanı halk tarafından iki türlü seçim ile seçilecektir. Seçim iki dereceli değil; tek dereceli olacaktır.

34-Bugün (28 Ocak 2011) itibariyle TBMM, 23. Dönem Yasama Meclisi ve 3. Yasama Yılı içinde faaliyetlerini yürütmektedir. **Y**

AÇIKLAMA: Halihazırda faaliyet gösteren TBMM, 23. Dönem yasama meclisidir. Ancak 1 Ekim 2010 itibariyle 4. Yasama yılı başlamıştır.

35-MİSAL: TBMM'de verilen bir gensoru önergesinin görüşmesi sırasında Hükümet'in güvenoyu istenmiştir. 538 milletvekilinin oy kullandığı güven oylamasında, 25 milletvekili çekimser, 272 milletvekili hükümetin düşmesi yönünde oy kullanmış; 241 milletvekili ise Hükümet'e güvenoyu vermiştir. Bu durumda Hükümet düşmez. **D**

AÇIKLAMA: Güven istemi ancak üye tam sayısının salt çoğunluğuyla (276) reddedilebilir. Bu sebeple 272 oy, Hükümetin düşmesi için yeterli değildir. (Anayasa, m. 111)

36-Ağır bir tabii afet veya salgın durumunda sıkıyönetim ilan edilebilir. Bu durumda kolluk yetkileri askeri makamlara geçer. **Y**

AÇIKLAMA: Ağır tabii afet veya salgın durumu sıkıyönetim için değil; olağanüstü hal ilanı için sebeptir (Anayasa, m. 119). Sıkıyönetim ilanı için farklı şartlar gerekir. (Anayasa, m. 122)

37-Anayasanın 116. maddesine göre, Cumhurbaşkanının TBMM seçimlerinin yenilenmesine karar vermesi halinde, mevcut Hükümet üç bakanı (Adalet, İçişleri ve Ulaştırma) bağımsızlardan atanmak kaydıyla, geçici olarak görevine devam eder. **Y**

AÇIKLAMA: Anayasanın 116. Maddesine göre seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde, Bakanlar Kurulu çekilir ve Cumhurbaşkanı geçici Bakanlar Kurulu kurmak üzere bir başbakan atar. Kurulacak Hükümet siyasi parti gruplarına milletvekili sayısı oranında temsil hakkı tanıyan geçici bir hükümettir. (Anayasa, m. 114)

38-Vergi mahkemeleri esas olarak asliye hukuk mahkemeleridir. Sadece vergi davalarına bakan asliye hukuk mahkemelerine kolaylık olsun diye bu isim verilir. **Y**

AÇIKLAMA: Vergi mahkemeleri adli yargı koluna değil; idari yargı kolunda faaliyet gösteren mahkemelerdir. Dolayısıyla (adli yargı kolu mahkemesi olan) asliye hukuk mahkemeleri ile vergi mahkemelerinin bir ilgisi bulunmamaktadır.

39-Temyiz mahkemesi adli yargıda Yargıtay, idari yargıda Danıştay'dır. İki yüksek mahkeme arasındaki uyuşmazlıkları Anayasa Mahkemesi çözer. **Y**

AÇIKLAMA: Adli yargı kolları veya bu yargı kollarının yüksek mahkemeleri arasında uyuşmazlık çıkmazı halinde, uyuşmazlığı yine bir yüksek mahkeme olan Uyuşmazlık Mahkemesi çözmekle görevlidir (Anayasa, m. 158).

40-Genel Kurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları görev suçlarından dolayı Yüce Divan'da yargılanır. **D** (Anayasa, m. 148).

UYGULAMA SORUSU:

22 Temmuz 2007 Genel Seçimlerde, toplam 900.196 geçerli oyun kullanıldığı ve 13 milletvekiline sahip Antalya ilinde partilerin aldıkları oylar verilmiştir. Türkiye'de genel seçimlerde milletvekili sayıları d'Hondt yöntemi ile hesaplandığına göre, hangi parti kaç milletvekili çıkarmıştır? (Not: Türkiye'de uygulanan %10 seçim barajını sadece Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi geçmiş, diğer partiler seçim barajını geçememiştir.)

PARTİ ADI	TOPLAM
BAĞIMSIZ TÜRKİYE PARTİSİ	2.840
SAADET PARTİSİ	11.813
İŞÇİ PARTİSİ	3.591
CUMHURİYET HALK PARTİSİ	261.766
HALKIN YÜKSELİŞİ PARTİSİ	5.331
ÖZGÜRLÜK VE DAYANIŞMA PARTİSİ	1.590
GENÇ PARTİ	19.593
DEMOKRAT PARTİ	88.593
LİBERAL DEMOKRAT PARTİ	1.319
MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ	179.734
ADALET VE KALKINMA PARTİSİ	306.269
TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ	1.667
BAĞIMSIZLAR	16.090

HESAPLAMA TABLOSU:

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>8</u>	<u>9</u>	<u>10</u>	<u>11</u>	<u>12</u>	<u>13</u>
AKP	306.269 (1)	153.134 (4)	102.089 (6)	76.567 (9)	61.253 (11)	51.044
CHP	261.766 (2)	130.883 (5)	87.255 (8)	65.441 (10)	52.353 (13)	43.627
MHP	179.734 (3)	89.867 (7)	59.911 (12)	44.933	35.946	29.955

(Not: Bu sorunun puanlanabilmesi için yukarıdaki tablonun kullanılması zorunludur. Tamamının doldurulmasına gerek yoktur. Yettiği ölçüde kullanabilirsiniz).

SONUÇ TABLOSU:

PARTİ ADI	MS	PARTİ ADI	MS
BAĞIMSIZ TÜRKİYE PARTİSİ	-	DEMOKRAT PARTİ	-
SAADET PARTİSİ	-	LİBERAL DEMOKRAT PARTİ	-
İŞÇİ PARTİSİ	-	MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ	3
CUMHURİYET HALK PARTİSİ	5	ADALET VE KALKINMA PARTİSİ	5
HALKIN YÜKSELİŞİ PARTİSİ	-	TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ	-
ÖZGÜRLÜK VE DAYANIŞMA PARTİSİ	-	BAĞIMSIZLAR	-
GENÇ PARTİ	-	TOPLAM	13

